

Khall 5.11.2025
dute nro 56 § 148

Dokumentin sisältö

Kvalt 12.11.2025
dute nro 24 § 48

JOHDANTO

KIVIJÄRVEN KUNTA - YLEISTÄ

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021 - 2025

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Valtuustokauden 2021-2025 painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö
- 4 Keskeiset opit valtuustokaudelta

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2025 - 2029

- 5 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
- 6 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 7 Hyvinvointisuunnitelma 2025-2029

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 8 Suunnitelman laatijat
- 9 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

JOHDANTO

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021): 6 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa

Kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Sen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho.

Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnan on osallistuttava 7 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin neuvotteluihin.

Mikä hyvinvointikertomus on?

Hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvointijohtamisen työväline ja poliittisen päätöksenteon tuki, joka toimii kunnan strategiatyön sekä toiminnan ja talouden suunnittelun yhtenä perustana. Käytännössä hyvinvointikertomus on ymmärrettävään muotoon kirjoitettu tiivis asiakirja, joka valmistellaan kunnan eri hallinnonalojen asiantuntijoiden yhteistyönä. Hyvinvointikertomus sisältää:

1. katsauksen kuntalaisten hyvinvointiin ja siihen vaikuttaviin tekijöihin
2. suunnitelman kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä
3. arvioinnin toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoiminnasta ja hyvinvointipolitiikasta

Miksi hyvinvointikertomus valmistellaan?

- Kuntalain 1.2 § edellyttää kunnilta asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä. Hyvinvointikertomus tukee tätä tehtävää tarjoamalla työvälineen hyvinvointitarpeiden kartoittamiseen, hyvinvoinnin edistämisen suunnitelman tekemiseen sekä saavutusten ja toteutettujen toimenpiteiden arviointiin.

Mitä hyvinvointi ja sen edistäminen on?

Kuntien hyvinvointikertomus -hankkeen asiantuntijoiden työryhmä on päättänyt hyvinvoinnin määrittelemisessä seuraavaan:

Hyvinvointi on ihmisen fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, emotionaalista ja hengellistä hyvää oloa, joka on ihmisen itsensä, hänelle läheisten ihmisten, sekä yhteiskuntapolitiikan, palvelujärjestelmän toiminnan ja lähiympäristön tulosta. Hyvinvoinnin kokemus koostuu jokaisen itselleen tärkeiksi kokemista asioista. Hyvinvointi merkitsee erilaisia asioita ihmisille elämänkaaren eri vaiheissa. (Perttilä ym. 2010)

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan eri toimialojen yhteistyössä toteuttamaa:

- Yksilöön, perheeseen, yhteisöihin, väestöön ja näiden elinympäristöihin kohdistuvaa
- Sosiaalista hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta tukevaa ja lisäävää sekä
- Köyhyyttä, syrjäytymistä ja muita sosiaalisia haittoja ehkäisevää ja vähentävää toimintaa sekä
- Suunnitelmallista voimavarojen kohdentamista edistävällä tavalla

Hyvinvointikertomuksen luettavuus

Hyvinvointikertomuksen laadinnassa käytetään sähköistä hyvinvointikertomusta, joka on nettipohjainen työväline, jolla kunnat voivat valmistella sekä kerran valtuustokaudessa laadittavan laajan hyvinvointikertomuksen että vuosittaiset raportoinnit valtuustolle. Ohjelma mahdollistaa erilaisten indikaattoritietojen käytön. Käytettävissä olleen tiedon perusteella on laadittu suunnitelma tavoitteista, toimenpiteistä ja niihin tarvittavista resursseista kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Valituilla mittareilla pyritään osoittamaan toimenpiteiden vaikuttavuutta.

Hyvinvointikertomuksessa on neljä osiota:

- Johdanto ja tietoa kunnan toiminnasta.
- Osa I Päättävän valtuustokauden arviointi. Osiossa esitellään tämän hetkinen kuntalaisten hyvinvointitieto. Hyvinvointitiedot päivittyvät eri tilastorekistereistä sen mukaan, miten rekistereitä valtakunnallisesti kerätään.
- Osa II Tulevan valtuustokauden suunnittelu. Osiossa määritellään painopistealueet ja kehittämiskohteet ja niiden pohjalta laaditaan suunnitelma valtuustokaudelle 2025-2029.
- Osa III Valtuustokäsittely. Päivämäärä, jolloin valtuusto on virallisesti hyväksynyt hyvinvointikertomuksen.

KIVIJÄRVEN KUNTA - YLEISTÄ

ALUEEN LUONTAISET EDELLYTYKSET HYVINVOINNILLE

Vuonna 1868 perustettu Kivijärven kunta sijaitsee Keski-Suomen maakunnan pohjoisosassa ja on saanut nimensä suurimman järvensä mukaan. Pituutta altaalle kertyy 55 km ja leveyttä 10 km ulottuen naapurikuntiin Kinnulaan ja Kannonkoskelle. Rannoilla sijaitsee 1 300 loma-asuntoa, joista 751 on Kivijärven kunnan rantaviivalla. Pinta-alaa Kivijärvellä on 600 km², josta vesistöt peittävät 114 km² - maapinta-alaa on 484 km². Suomenselän maisemamaakunnassa sijaitseva Kivijärvi on harvaan asuttua seutua (väestötiheys 2 as/km²) vakinaisen väestön väkiluvun ollessa noin 1000 henkilöä väestön kuitenkin moninkertaistuessa kesäasukkaistaan. Kunnassa on myös Salamajärven kansallispuisto että Salamaperän luonnonpuisto, joiden eläimistöä ja kasvillisuutta kuvaa alueen nimitys Lapin sormi. Alue on Euroopan eteläisimpiä erämaita sekä wilderness-luontokokemusta. Paitsi kylillä myös kuntakeskuksessa on tarjolla vuokralle niin yksityisten kuin kunnan vuokratilayhtiökin asuinhuoneistoja sekä kaupan edullisia asuntoja. Kunnassa on menestyvä lomakylä, jota markkinoidaan kansainvälisestikin lomaosakeketjuissa. Uusinta arkkitehtuuria edustaa Peltokankaan matkailualueen Niliatta-pylväsmökki.

KUNNAN HYVINVOINTIA TUOTTAVAN HALLINTO- JA JOHTAMISJÄRJESTELMÄN IDEOLOGINEN TAUSTA

Johtamisjärjestelmä. Kunnan perustehtävä on edistää kestävä kehitystä ja kuntalaisten hyvää elämää. Hyvä elämä on yhtä kuin laatu, jonka kuntalainen palvelujen asiakkaana määrittelee organisatoriseen osallisuuteensa perustuen. Laatu on yhteydessä laadunhallintaan eli koko organisaation kyvykkyyttä korostavaan toimintatapaan. Organisaatio toimii prosessiensa kautta ja sen suorituskyky on sama kuin sen prosessien suorituskyky. Kehitystoiminta pohjautuu lean-ajatteluun, jossa laadunhallinta toimii rinnakkaisena käsitteenä kustannusten karsinnalle muovattaessa palveluketjuja kustannustehokkaiksi ja asiakaslähtöisiksi. Prosessijohtamisessa osallisia avainsidosryhmiä ovat asiakas, omistajan edustajat eli luottamushenkilöt ja henkilöstö. Kansan valta koostuu samaten asiakasdemokratiasta, edustuksellisesta demokratiasta ja henkilöstödemokratiasta samalla kun asiakastytytyväisyys pohjautuu henkilöstötytytyväisyyteen johtaen yhteisön myönteiseen kierteseen ja kunnan elinvoimaan. Organisaation suorituskyky (*performance*) mahdollistaa tuotantotaloudellisesti varsinaisten suoritusten (*strategia*) kustannustehokkaan toteutuksen turvaten kunnan rahataloudellisen tasapainon ja kohtuullisen verorasituksen. Tällöin kuntalaiselle jää enemmän henkilökohtaisia varoja hyvinvointinsa ylläpitämiseen.

Kunnan **hallintojärjestelmä** puolestaan on rakennettu toiminnallisista lähtökohdista, joka mahdollistaa asiakkaalle lisäarvoa tuottavan liikkeen johtamisen liikkeenjohdon oppeja hyödyntäen. Kunnan hallintojärjestelmä on rakennettu konsernijohtamiselle, jossa divisioonien eli osastojen johdossa toimivat toimialahallitukset (*kunnanhallitus sekä sivistys- ja tekninen lautakunta*), joiden alaisuudessa puolestaan osastonjohtajat (*kunnanjohtaja, sivistysjohtaja, tekninen johtaja*) kehittävät prosessinomistajina ydinprosessejaan jatkuvan parantamisen periaattein. Valtuutetut toimivat päättäjinä myös toimialahallituksissa lähellä asiakasta, jolloin kunnanvaltuustolla on mahdollisuus yhteen sovittaa toimielinpäätäntää laatu- ja palvelu- ja ympäristötyöskentelyllään. Perusoikeuksien toteutumiseen tähtäävä hallintojärjestelmä mahdollistaa rauhanomaisen sopeutumisen muutokseen, joka ei jumiudu muutoksenhakukeinojen käyttöön vaan tasapainottaa kunnan talouden oikeudellisesti kestävällä ja toiminnallisesti aktiivisella tavalla.

ERI OSA-ALUEET

Varhaiskasvatus

Kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta varhaiskasvatustlain mukaisin perustein. Varhaiskasvatus luo edellytyksiä eri tilanteissa olevien perheiden hyvinvoinnille mahdollistamalla vanhempien työssäkäyntiä ja opiskelua. Lapsen etu on olla mukana varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatus kehittää lapsen hyvinvointia sosiaalisten ja motoristen taitojen osalta, turvaa levon ja ruoan saannin osana toimintaa sekä tukee ruokakasvatuksessa. Yksilön oikea-aikainen tuki aloitetaan jo neuvola- ja varhaiskasvatusikäisille. Kunta maksaa vauvarahaa 100 e/syntyvä kivijärveläinen.

Kivijärven kunta tarjoaa varhaiskasvatuspalveluna päiväkotihoidon ja perhepäivähoitoa alle kouluikäisille. Päivähoito järjestetään perheen oman valinnan mukaan joko koko- tai osapäiväisenä. Esiopetusikäiset voivat hyödyntää täydentävää varhaiskasvatusta ennen koulupäivää ja loppupäivän ajan, elleivät osallistu kunnan järjestämään ilta- ja iltapäivätoimintaan (kerho).

Varhaiskasvatus järjestettiin aiemmin 1970-luvulla rakennetussa ryhmäperhepäivähoitoyksikössä Nuppukummussa, jossa oli hoitopaikat noin 20 lapselle. Rakennus on purettu ja Nuppukummun toiminta on

siirretty kirjasto-liikuntarakennuksen yhteydessä olevaan tilaan, joka otettiin käyttöön 2.5.2020 ja joka toimii nykyään päiväkotina ja vuorohoitoyksikkönä. Tarvittaessa päiväkotia hyödyntää lisätilaa kunnan tiloista. Myös perhepäivähoitoa on vielä tarjolla. Varhaiskasvatukseen laskettavaa kerhonomaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään pääosin koulun tiloissa.

Esi- ja perusopetus

Esi- ja perusopetuksella on merkittävä rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamisessa ja siihen liittyvien keskeisten taitojen oppimisessa. Toiminnan / oppiaineiden kautta pyritään edistämään oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä ehkäisemään ongelmia ja haasteita, kuten koulukiusaamista, syrjäytymistä, oppimisvaikeuksia ja mielenterveysongelmia. Kouluruokailu tukee lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä.

Tainionmäen koulu on noin sadan oppilaan yhtenäiskoulu, jonka peruskorjaus valmistui helmikuussa 2016. Opetusta tarjotaan esiopetuksesta yhdeksännelle vuosiluokalle saakka. Peruskorjauksen yhteydessä koulun pihaan rakennettiin oppimisympäristöä tukeva lähiliikunta-alue.

Luokkatiloissa käytetään opetusteknologiaa, joka koostuu älyprojektorista, dokumenttikamerasta ja äänentoistojärjestelmästä. Opettajilla on henkilökohtaiset kannettavat päätelaitteet ja joko kannettava tietokone tai tablet-päätelaite on joka kolmannelle oppilaalle. Koulussa on langaton verkko, jolloin tietotekniikkaa voidaan käyttää opetuksessa jokaisessa luokkatilassa. Tilat ovat muunneltavissa, mikä mahdollistaa monimuotoiset opetusmenetelmät, ryhmien yhdistelyn ja samanaikaisopetuksen. Yhdysluokkaa on hyödynnetty lv 2019-2020 lähtien.

Valtuustokauden päättyessä koululla työskenteli rehtori, 12 opettajaa ja kolme koulunkäynninohjaajaa. Yhteisiä opettajia naapurikuntien kanssa ei ole.

Tukipalveluja, kuten kouluterveydenhoitajan, koulupsykologin ja -kuraattorin palveluja, saadaan hyvinvointialueelta. Hanketoiminnan kautta on lisätty kerhotoimintaa (Harrastamisen Suomen mallit) sekä koulunuorisotoimintaa. Etsivän nuorisotyöntekijän palvelut ostetaan Kinnulasta.

Joukkoliikenne / koulukuljetukset

Kunta tuottaa koulukuljetukset omavaraisesti. Tällä hetkellä kunta ei järjestä asiointiliikennettä. Paikkakunnalle ei ole julkisia joukkoliikenneyhteyksiä.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjastot toimivat ideologisesti kulttuurin, sivistyksen, kirjallisuuden, lukutaidon, tiedon, osaamisen ja tasavertaisuuden puolustajina. Kirjaston tavoitteena on edistää kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen kirjastolain mukaisesti. Uusi kirjastolaki tuli voimaan 2017 ja sen mukaan kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolistaa ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen luku- ja kirjoitustaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Huomion arvoista on, että "toimintakenttä" on laajentunut ja että se, mikä aiemmin määriteltiin tavoitteeksi, on nyt kirjattu tehtäviksi.

Kivijärven kunnankirjasto on peruspalvelu, näkyvin osa kunnan kulttuuripalveluja. Kirjasto toimii kirjastotiloiksi vuonna 1988 rakennetuissa tiloissa. Kirjaston aulatilat otettiin hyötykäyttöön vuoden 2016 aikana, mutta vuonna 2020 aulatiloihin valmistui tilat varhaiskasvatukselle. Kirjastotilat pienenivät noin 40 neliötä.

Kirjastopalveluja saa sähköisesti ympäri vuorokauden (mm. e-kirjat, e-lehdet). Kirjastossa on langaton verkko, kolme asiakastietokonetta sekä skannaus- ja kopiointipalvelut. Omatoimikirjasto tuli käyttöön heinäkuussa 2022.

Kivijärven kunnankirjasto tuottaa kirjastopalveluja sekä yksin että yhdessä muiden Keski-kirjastojen kanssa. Yhteistyö näkyy yhteisenä kirjastojärjestelmänä (yhteinen asiakas- ja lainausjärjestelmä), logistiikkana (kirjastoaineiston kuljetukset kahdesti viikossa), yhteisinä hankkeina ja kehityslinjauksina.

Vuonna 2024 Kivijärven kunnankirjaston kokoelmissa on noin 25 000 kirjaa ja noin 2 000 kpl muuta aineistoa. Kirjastoa käyttää 240 henkilöä. Kuntalaisten lisäksi kirjasto- ja kulttuuripalveluja käyttävät myös mökkiläiset ja lomalaiset. Fyysisiä käyntejä oli noin 7 000 ja omatoimikirjastokäyntejä 672.

Lain kuntien kulttuuritoiminnasta mukaan kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä. Kunta järjestää tapahtumia ja vuotuisjuhlia ja toimintaa ympäri vuoden (pääpaino heinäkuussa) yksin, yhdessä muiden kulttuuritoimijoiden ja yhteistyötahojen kanssa tai ostopalveluna. Yhdistyksiä avustetaan ja kannustetaan järjestämään tapahtumia.

Kunnassa kulttuuritehtäviä hoitaa kirjastonhoitaja/sivistysjohtaja osana toimenkuvaansa "suunnittelusta toteutukseen".

Kivijärvellä kulttuuritiloina toimivat kirjasto, kotiseutuyhdistyksen hallinnoimat museot, koulu, kylätalot sekä uutena Kivijärvi-talo. Kaikissa kylissä ei ole yhteisiä kokoontumis- ja toimintatiloja.

Vapaa sivistystyön kautta (Karstulan kansalaisopisto ja Viitasalo-opisto) luodaan toiminta kaikenikäisille kuntalaisille.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikatoimeen sisältyvät liikunta- ja urheilutoiminta, urheilualueet, nuorisotoiminta, vuodesta 2018 lähtien toiminut nuorisovaltuusto (ent. nuorisoneuvosto) sekä vuodesta 2019 lähtien ehkäisevä päihdetyö.

Liikuntatyön tavoitteena on liikuntalain mukaan edellytysten luominen liikuntatoiminnalle, urheiluseuratyön edistäminen ja kuntalaisten omaehtoisen liikuntaharrastuksen lisääminen.

Nousulahden liikuntapuistossa on jalkapallokenttä, minigolfkenttä, jääkiekkokaukalo ja niiden välittömässä läheisyydessä 476 neliön liikuntasali ja 90 neliön kuntosali. Lisäksi kunnanviraston alakerrassa on erityisesti terveysliikuntaan tarkoitettu 81 neliön kuntosali. Tainionmäen koulun pihaan valmistui kesällä 2015 lähiliikuntapaikka ja vuonna 2024 minigolfrata.

Urheilukentän keihäänheitto- ja pituushyppypaikkojen vauhdinottoratojen peruskorjaus saatiin valmiiksi v. 2019.

Peltokankaan liikuntapuistossa on kolmen kilometrin valaistu kuntorata-latu, hiihtohissillä varustettu pienlaskettelurinne ja pulkkamäki, hiekkatekonurmipintainen tenniskenttä, 21-väyläinen ympäri vuoden käytössä oleva frisbeegolfrata ja ampumahiihtostadion. Liikuntapuistoa palvelee Kuntotupa, jossa on myös suihku- ja saunatilat. Kuntoradalta lähtee 55 kilometrin mittainen hiihtolatuverkosto neljälle kyläkunnalle. Hiihtoladut hoidetaan latukoneella. Vuonna 2023 puistoon rakennettiin kuntoportaat.

Kirkonkylälle valmistui kesällä 2015 Kukkonien uimaranta, jonka yhteydessä on rantalentopallokenttä ja leikkipuisto. Kyläkunnilla on viisi kylätoimikuntien hoitamaa uimarantaa.

Salamanperän kansallispuistossa on Metsähallituksen laaja polkuverkosto lukuisine laavuineen ja kotineen. Veitjoella on kylätoimikunnan hoitama luontopolku ja kaksi laavua. Pohjoisen Keski-Suomen luontoreitistön osana Kivijärvellä on maastopyöräilyreitit ja ratsastusreitti.

Moottorikelkkakerhon hoitama kelkka-ura kuuluu Pohjoisen Keski-Suomen noin tuhannen kilometrin mittaiseen kelkkailu-urastoon.

Ohjattuja liikuntaryhmiä on lapsille ja varhaisnuorille kunnan ja järjestöjen kautta. Lisäksi heille on kunnan yksin ja järjestöjen yhteistyössä järjestämää kilpailutoimintaa kesä- ja talvikaudella. Liikuntasalivuorot ovat alle 16-vuotiaiden ohjatuille ryhmille maksuttomat. Vapaa-aikatoimella on yksi ikäihmisten liikuntaryhmä ja se järjestää säännöllisesti uimahallikuljetuksia Piispalaan, sekä erilaisia liikuntapäiviä. Kansalaisopiston kaksi liikuntaryhmää ovat tuplaantuneet neljään vuoteen 2020 mennessä. Liikuntaryhmät tavoittavat kuitenkin vain pienen osan kuntalaisista, joten omaehtoista liikuntaa pyritään lisäämään liikuntapaikkarakentamisen ja kampanjoiden avulla. Vuonna 2020-21 koronavirusepidemia on vaikeuttanut ja laittanut tauolle ryhmiä sekä vähentänyt osallistujamääriä.

Urheiluseuran toimintaa kunta tukee ostamalla liikuntapaikkojen hoitopalveluita sekä järjestämällä urheilutoimintaa ja -tapahtumia sen kanssa yhteistyössä.

Nuorisotila muutti v.2020 Ahon talolle, jossa on hyvät tilat toiminnalle. Nuorisotalo on auki kahtena päivänä viikossa. Nuorten harrasteryhmät voivat myös käyttää nuorisotaloa. Nuorisotalon kävijämäärä on vaihdellut vuosittain 1200-1900 välillä, vuonna 2015 se oli 1522. Koronavirusepidemia on vaikuttanut vuonna 2021 siihen,

ettei nuorisotalolla käy nuoria. Nuorisotalotyötä on v.2020 kokeiltu viedä verkkoon mutta kokeilu oli tuloksellisesti huono. Nuorten toiveita varten nuorisotalolla on aloitelaatikko. Nuorisotoimi on mukana kouluyhteistyössä ja se järjestää erilaisia kerhoja, tapahtumia ja retkiä yksin ja yhteistyössä nuorisoyhdistysten, seurakunnan ja nuorten itsensä kanssa. Nuorilla on myös syksystä kevääseen joka toinen viikko Crazy Action illat Nuorisokeskus Piispalassa, jossa nuoret pääset lähikuntien nuorten kanssa harrastamaan eri lajeja.

Kivijärvellä toimii nuorisovaltuusto ja nuorisolain edellyttämä nuorten moniammatillinen palveluverkosto. Nuorisovaltuuston aloitteesta Kivijärvelle valmistui v.2019 Kirsikkapuisto, joka sisältää mm. pump track- radan, meidän tuvan, miniarboretumin ja seniorisport-välineet. Nuorisotoimi aloitti v. 2020 lopulla hankkeen, joka mahdollistaa kouluun nuorisotyöntekijän koululle. Koulunuorisotyö aloitettiin 3/2021. Uusi hanke alkoi vuoden 2024 lopulla.

Ehkäisevässä päihdetyössä on käynnistetty monialaista yhteistyötä ja verkostoiduttu hyvinvointialueen kanssa.

Ruokahuolto

Kivijärven kunnan ruokahuolto on ulkoistettu kunnan ja Keski-Suomen hyvinvointialueen (Hyvaks) omistamalle Kivijärvenhelmi Oy:lle vuodesta 2024 alkaen. Perusajatus on valmistaa maukasta kotiruokatyypistä ruokaa. Ruoka valmistetaan itse alusta asti sen mukaan, mikä on resurssien puitteissa mahdollista. Kivijärven kunnan ruokahuolto hankkii elintarvikkeet Hansell Oy:n kilpailuttamalta toimittajalta. Myös paikalliset sidosryhmät toimittavat osan raaka-aineista.

Kivijärvenhelmi Oy:n keskuskeittiö sijaitsee Palvelukeskuksessa terveyskeskuksen kanssa samassa kiinteistössä. Keskuskeittiö on kunnan ainoa varsinainen valmistuskeittiö. Siellä valmistetaan ruoka koululle, päiväkotiin, asumispalveluyksikkö Hopearantaan ja Kotikiveen sekä vanhusten ateriapalveluun. Ateriakuljetukset hoidetaan pääosin keittäjien toimesta.

Kivijärvenhelmi on myös arkisin lounasravintola, jossa henkilökunta ja muut ulkopuoliset asiakkaat saavat ruokailla.

Tainion koulun keittiöllä on uusitut ja ajanmukaiset tilat, jotka palvelevat oppilaita ja henkilökuntaa pitkälle tuleviin vuosiin.

Tekniset palvelut

Teknisen toimen tehtävänä on päävastuualueensa palvelujen järjestäminen ja ylläpitäminen kuntalaisille ja kunnan muiden osastojen käyttöön. Kivijärven kunnalla on kaavateitä 8 120 m, joista on asfaltoitu 6 973 m. Kunnan kiinteistöjen käyttäjiä ovat kunta, yritykset ja Hyvaks. Lisäksi kunnalla on suorassa omistuksessa ??? ja Kivijärven vuokratilat Oy:n kautta noin 90 vuokra-asuntoa.

Kivijärven kunnalla on metsiä ja maa-alueita yhteensä 570 hehtaaria.

Kunnan kaukolämpöverkostoon on liitetty rakennuksia yhteensä noin 70 000 m³. Lämpöenergia kunnan omistamaan kaukolämpöverkkoon tuotetaan omalla bioenergialaitoksella ja tarvittaessa ulkopuolisella lämpölaitoksella.

Vapaa-ajan viettäjiä ja lomalaisia on käytössään kaksi satamaa, joissa molemmissa sijaitsee hilejääasemat. Lisäksi kunta ylläpitää venereitistöjä Kivijärven altaan alueella. Kirkonkylän sataman yhteydessä on torialue, jossa on mahdollisuus järjestää erilaisia myynti- ja muita tapahtumia.

Kivijärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaispalvelut tuottaa Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi. Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi on kahdeksan kunnan muodostama yhteistoiminta-alue. Isäntäkuntana on Viitasaaren kaupunki, jonka alaisena yhteinen henkilöstö ja yhteinen ympäristölautakunta toimii. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on ylläpitää ja edistää kuntalaisten terveyttä sekä turvata viihtyisiä ja turvallinen elinympäristö. Kuntalaisten terveyttä ja turvallisuutta edistetään valvomalla elintarvikkeiden, talousveden ja uimaveden laatua, kuntalaisille tarjottavien palveluiden, kuten esim. leikkipuistojen kuntoa sekä kuntosalien, asuntojen, yleisten tilojen, koulujen ja päiväkotien sisäilman laatua. Ympäristöterveysvalvonta valvoo vesilaitosten vedenottamoiden kuntoa ja käytettävän talousveden laatua vuosittain otettavilla viranomaisnäytteillä. Vesilaitosten valvontatutkimukset on kilpailutettu yhdessä naapurikuntien kanssa. Kukkoniemen uimarantavesiä valvotaan säännöllisesti. Kesäsin uimakauden aikana otetaan kunnan uimarannalta säännöllisesti uimavesinäytteet. Myös elintarvikkeiden laatua ja elintarvikehuoneistojen kuntoa valvotaan säännöllisesti ympäristöterveydenhuollon suunnitelman mukaisesti.

Kivijärven kunnan alueella käytettävä talousvesi on pohjavettä. Veden jakeluverkostoa kunnan alueella on noin

130 km. Kunnan vesijohtoverkoston on liittynyt noin 480 kiinteistöä. Loput kiinteistöistä saavat talousvetensä joko vesiosuuskunnalta tai niillä on omat kiinteistökohtaiset talousvesikaivot. Kivijärven kunnan alueella toimii kunnan vesilaitoksen lisäksi yksi yksityinen vesiosuuskunta Lokakylällä. Vesihuollonkehittämissuunnitelma on laadittu yhdessä naapurikuntien kanssa viimeksi vuonna 2013.

Kivijärven kunnan alueella on viemärlaitoksen verkostoa noin 50 km, joista jätevedet johdetaan Kivijärven kunnan jätevedenpuhdistamolle.

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021 - 2025

Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

1. YRITTELIÄISYYS JA YHTEISÖLLISYYS

1.1 Kuntalaisten vastuu omasta hyvinvoinnista

Kuntalaisten omaa vastuuta elämästä lisätään rohkaisemalla osallistumaan liikunta- ja muihin tapahtumiin. Lisätään tietoisuutta hyvinvoinnin lisäämisestä. Tarjotaan asiantuntijoita tukemaan ja tarjoamaan tarpeellisia palveluja oman elämän hallintaan. Kivijärvi-talo tarjoaa mahdollisuuden verkottumiseen.

1.2 Omatoimisuus ja luovien alojen elävöittäminen

Yrittäjyyskulttuuri sallii niin menestyksen kuin epäonnistumisen. Kunta luo edellytyksiä paikkakunnan myönteisen yrittäjyysilmapiirin kokemiseksi ja tarjoaa yritysneuvontapalveluita. Luodaan omatoimisuuteen pohjautuva maailmankuva jo nuoruudesta lähtien. Kuntastrategian motto Usko parempaan huomiseen viestii toiveikkaasta tulevaisuudesta ja uskosta mahdolliseen. Kannustetaan yksilöä kehittymään sellaiseksi kuin kukin on. Kulttuuritoiminnan eri muodot luovat paikkakuntaa profiloivan paikallisolmeen.

2. DEMOKRATIAN JA OIKEUSVALTIOPERIAATTEEN KUNNIOITTAMINEN

2.1 Kuntalaisten vaikuttamismahdollisuudet

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on hyvät edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Vaikutusmahdollisuuksilla vahvistetaan kuntien välitöntä demokratiaa eli kuntalaisten suoraa osallistumista. Hyödynnetään kunnan vaikuttamistoimielimiä (nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvosto) päätännässä.

3. JATKUVA PARANTAMINEN

3.1 Asiakaslähtöisyys

Asiakaslähtöisyydellä tarkoitetaan palveluiden saatavuutta ja sitä, miten tarjonta vastaa kuntalaisten kysyntää. Palvelukulttuuri muuttuu kohti henkilökohtaisemmiksi muotoiltuja palveluja, joiden suunnitteluun ja kehittämiseen asiakkaita otetaan aktiivisesti mukaan. Asiakaslähtöisyys on mm. matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ja helppoa tiedon saantia, ystävällistä palvelua, jossa asiakkaan aktiivisuutta ja omavastuuta kunnioitetaan.

3.2 Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuus palvelutuotannossa

Asioita tehdään ja palveluja tuotetaan yhteistyössä, jolloin molemmat osapuolet hyötyvät. Yhteistyö sitouttaa ja auttaa resurssipulaan.

3.3 Ennaltaehkäisevät palvelut kohderyhmille

Ennaltaehkäisevät palvelut ovat yleisiä palveluita tai varhaisen tuen toimenpiteitä, joilla pyritään ehkäisemään tehostetumpien ja kalliimpien palveluiden tarvetta. Palveluilla tuetaan hyvinvointia ja mielekästä elämää.

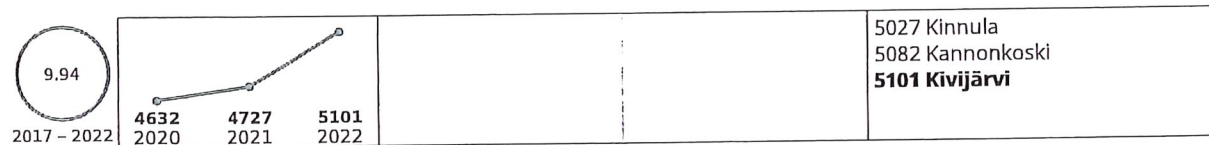
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

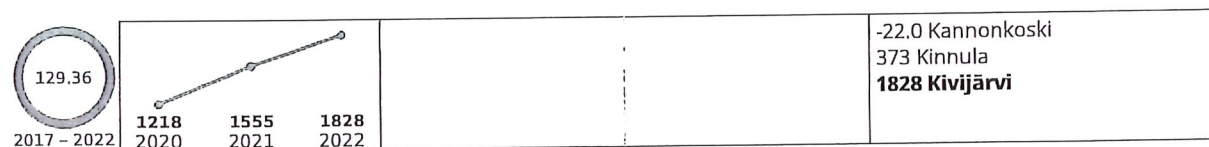
Talous

Tulot

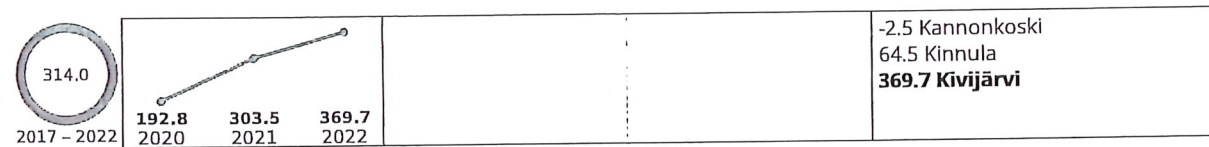
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas (-2022)

Vuosikate, euroa / asukas (-2022)

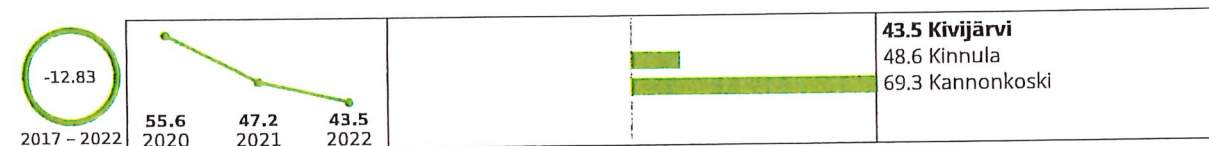
Kuntien vuosikate, % poistoista (-2022)

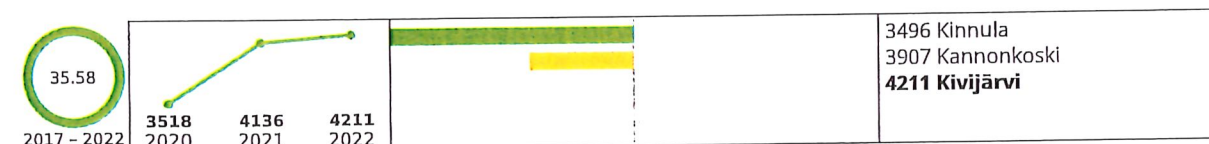
Lainakanta 31.12., euroa / asukas (-2022)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % (-2022)

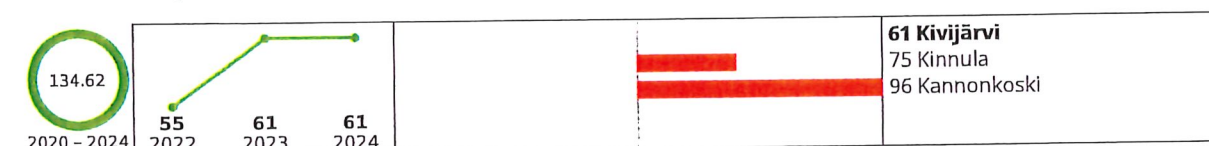

Verotulot, euroa / asukas (-2022)

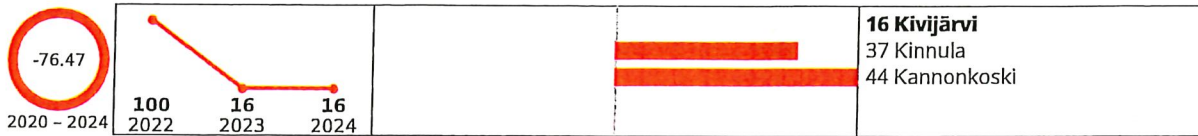

HYTE-kerroin

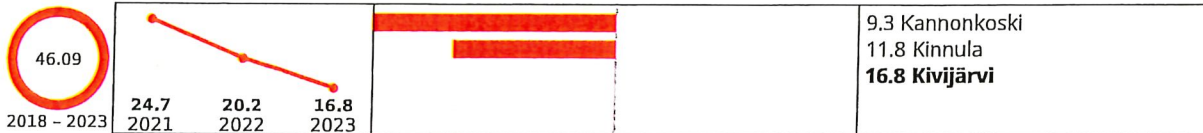
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

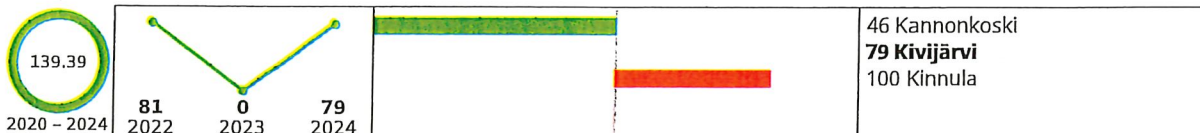
Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

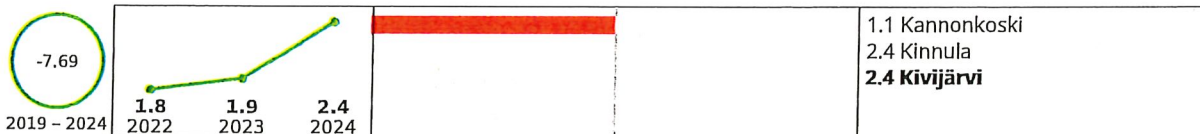
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

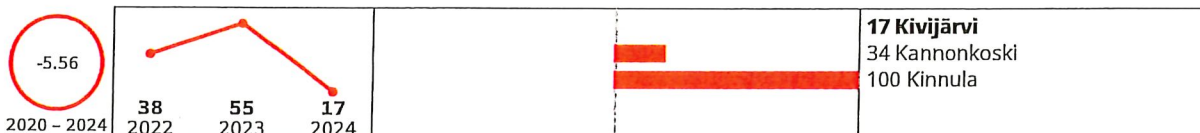
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

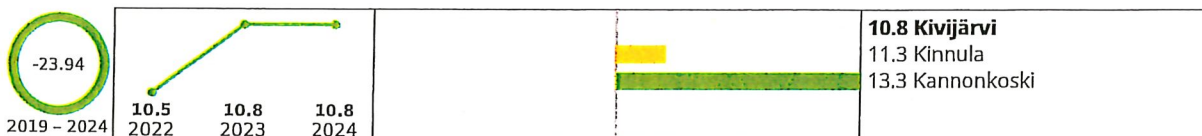
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

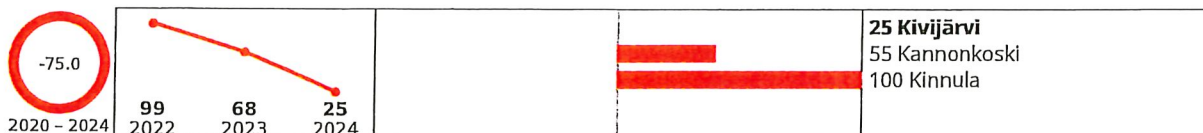
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

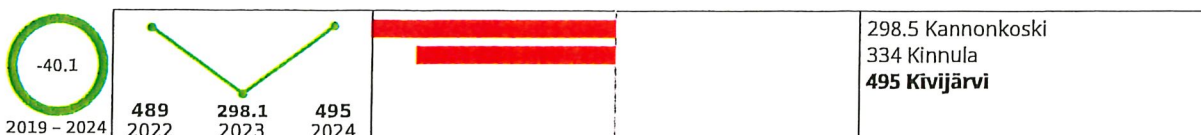
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

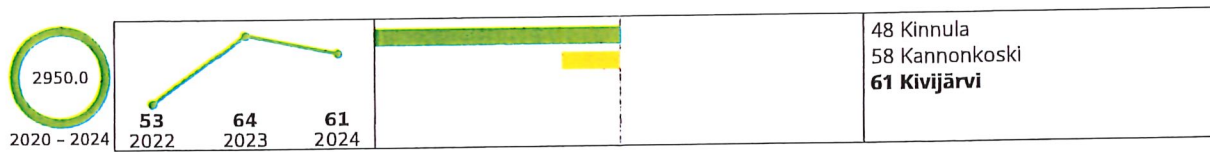
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

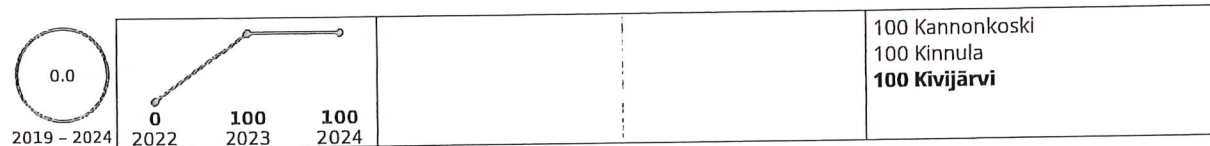
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

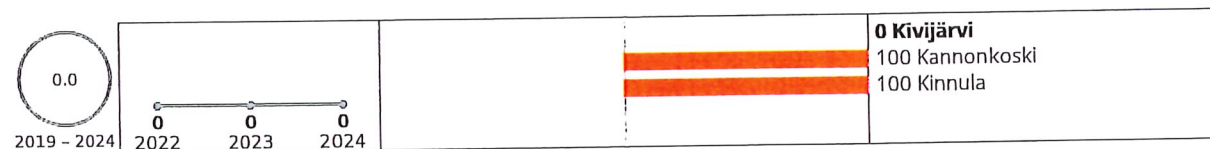
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

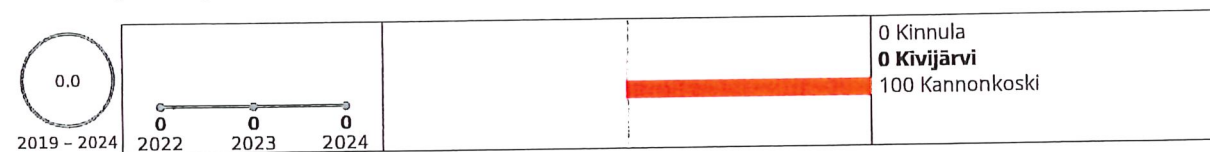
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

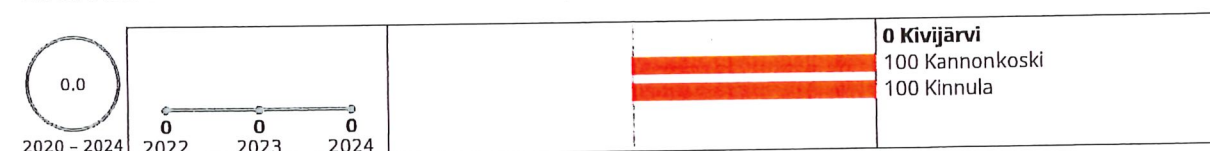
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

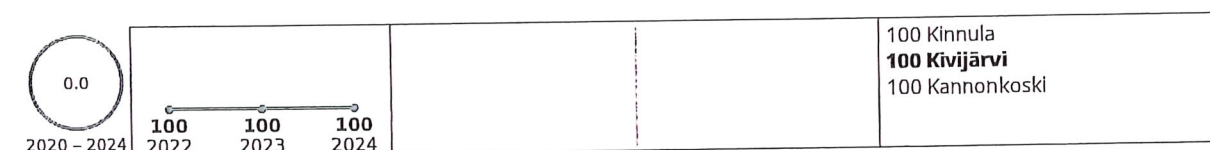
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin

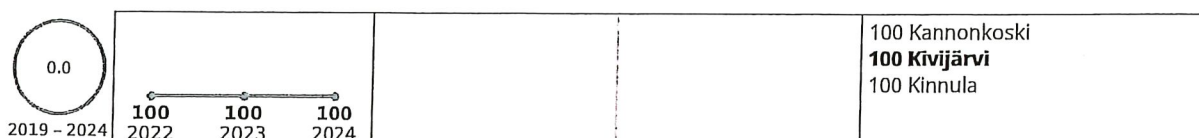
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

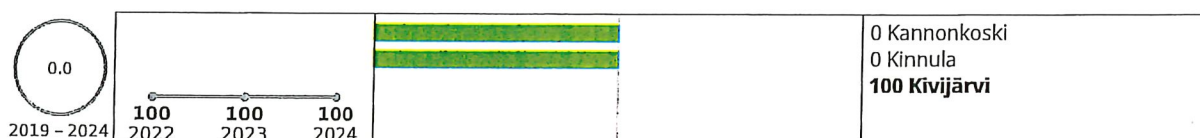
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

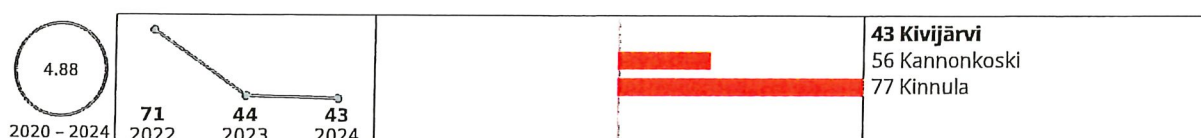
Koulussa on pitkä liikuntavälitunnit

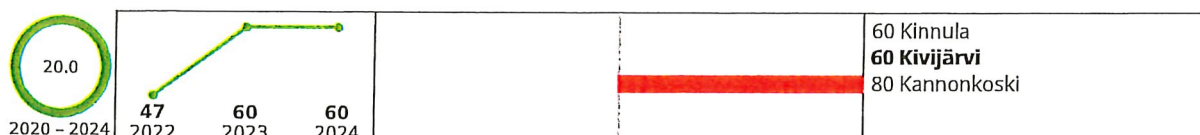
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

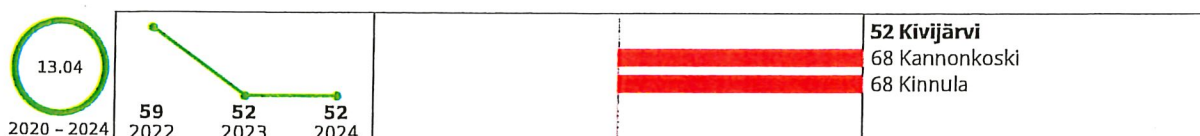
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

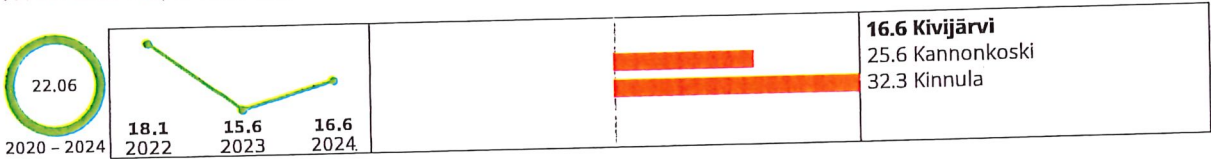
HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

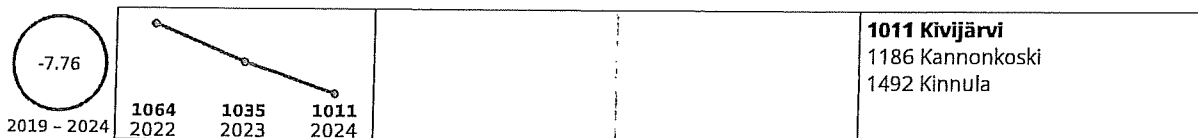
HYTE-kerroin, 1 000 euroa

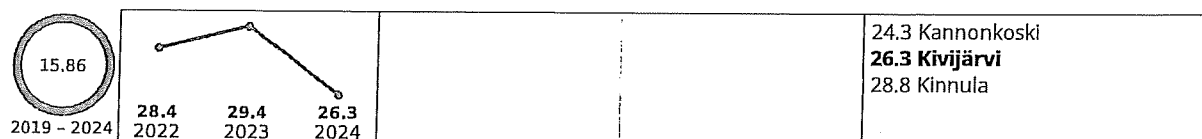
Elinvoima

Väestö

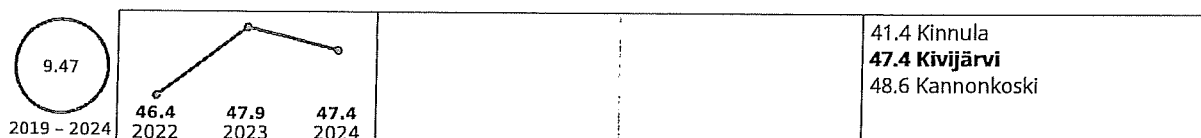
Väestö 31.12.

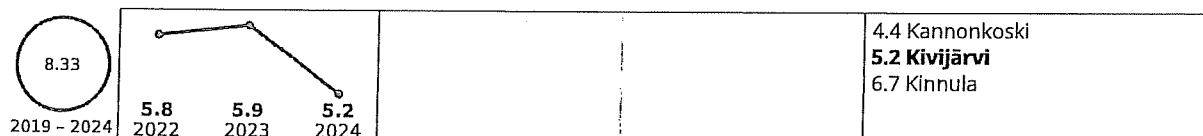
Lapsiperheet, % perheistä

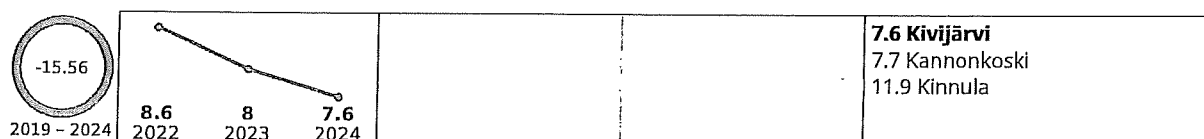
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

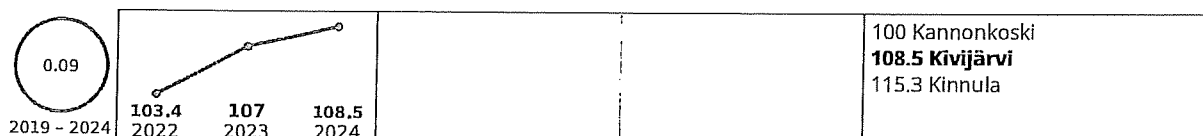
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

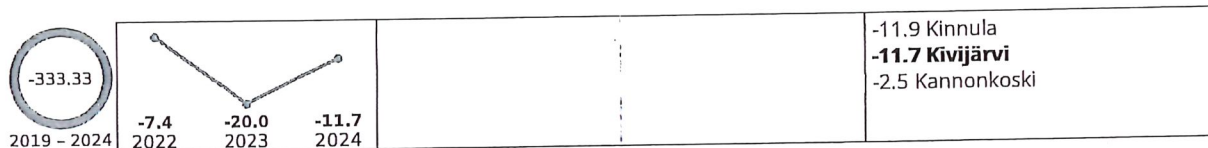
Huoltosuhte, demografinen

Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

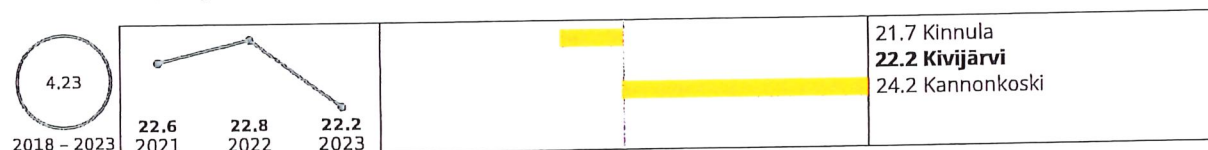
° 973 2024				973 Kivijärvi 1072 Kannonkoski 1415 Kinnula
--	--	--	--	---

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

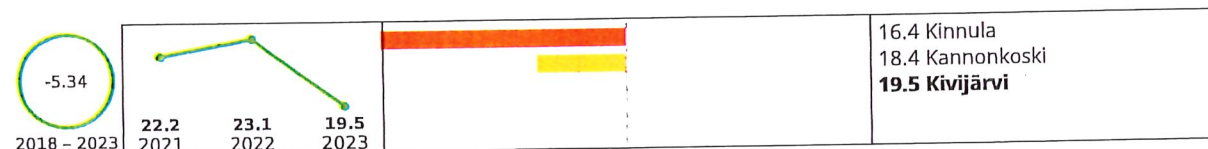

Elinvoima

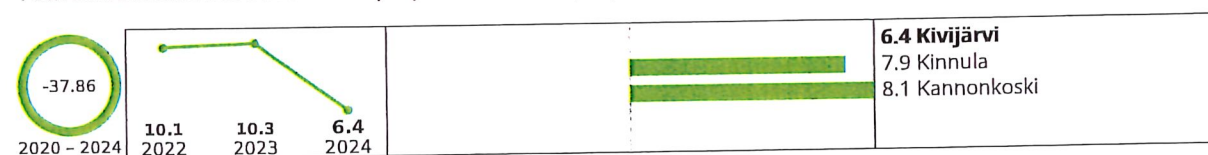
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

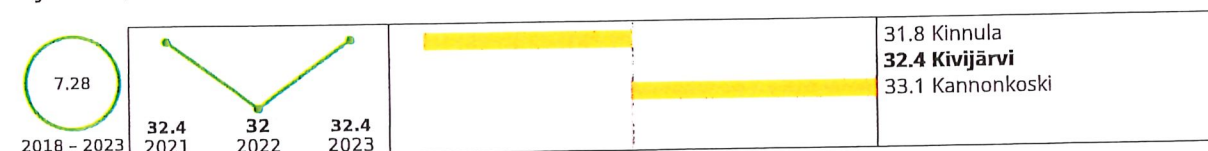
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

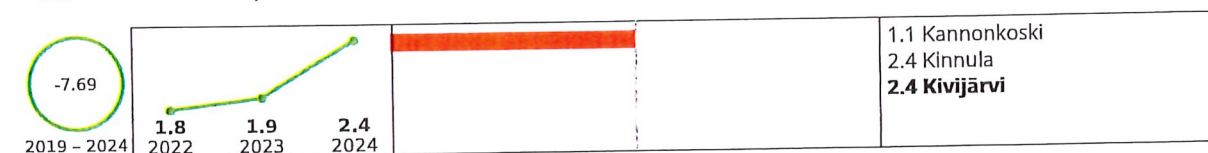
Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

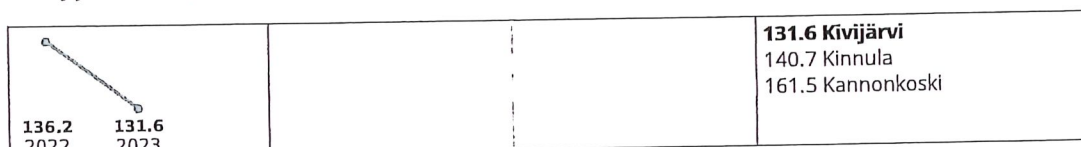
Työlliset, % väestöstä

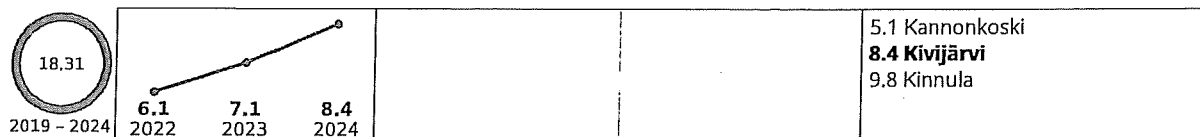
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

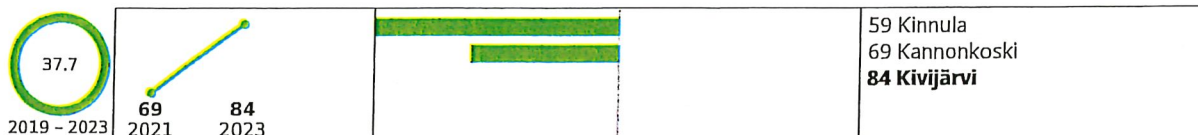

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Hyvinvointi

Palvelut

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

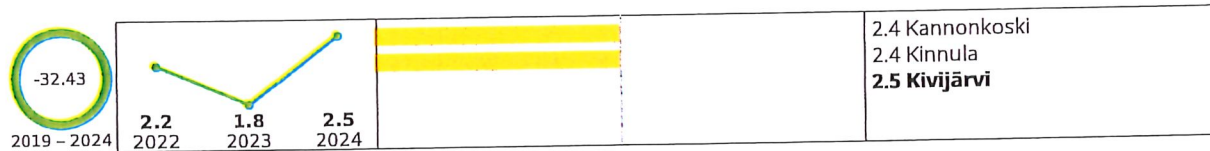

TYÖIKÄISET

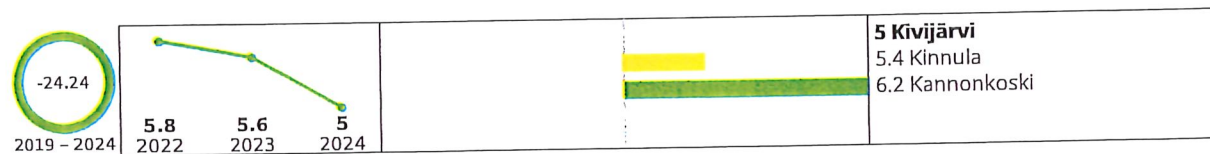
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

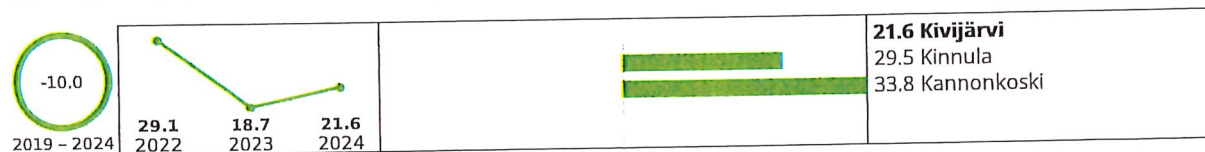
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

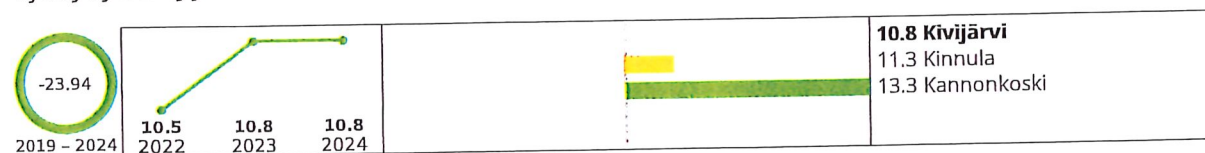
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

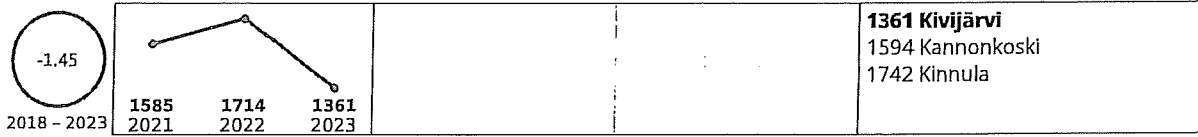
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

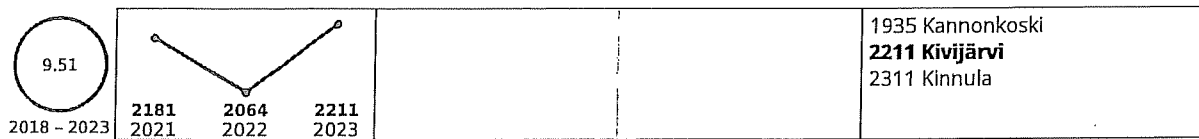
Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

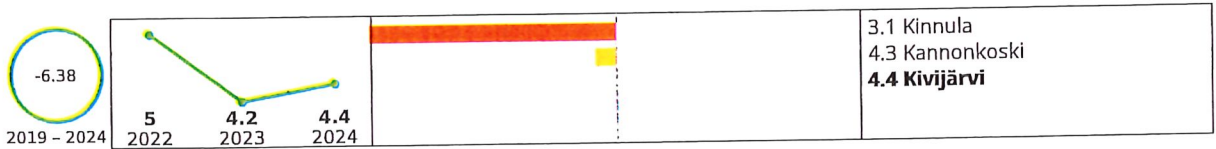

IKÄIHMISET

Hyvinvointi

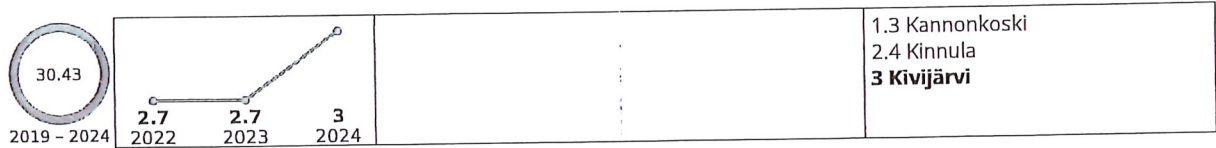
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

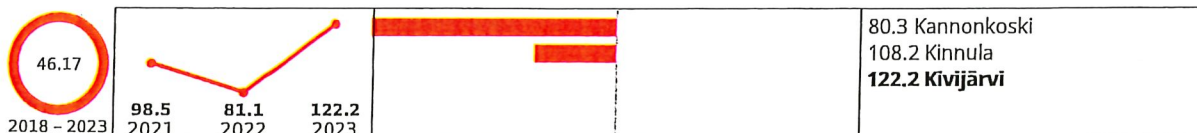

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Hyvinvointi

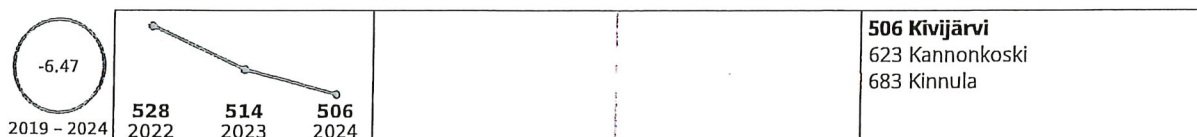
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Sairaalahoitossa olleiden potilaiden hoitopäivien ikä- ja sukupuolivakioitu indeksi

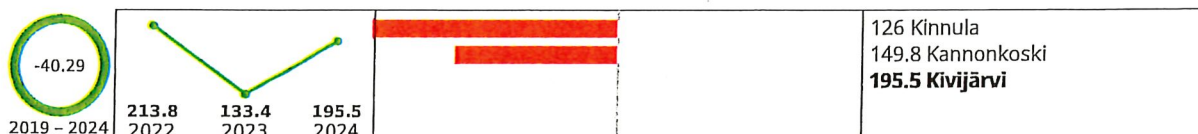

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

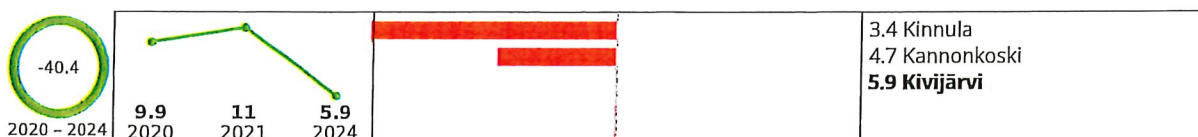
Asuntokunnat yhteensä, lkm

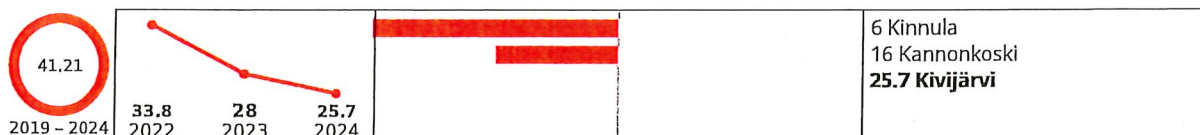
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitotaksot / 10 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenneriikkomukset / 1 000 asukasta

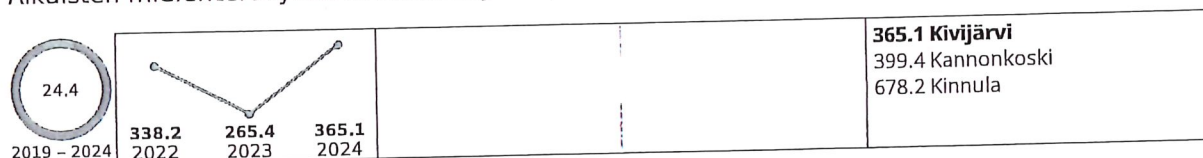
Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

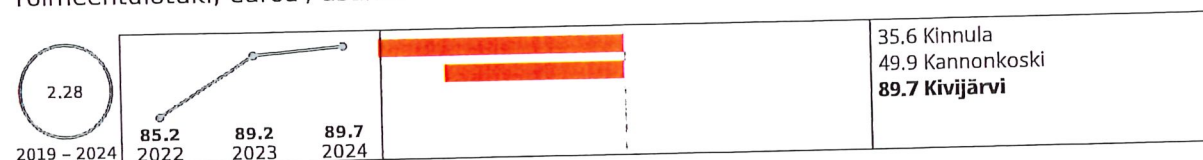
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

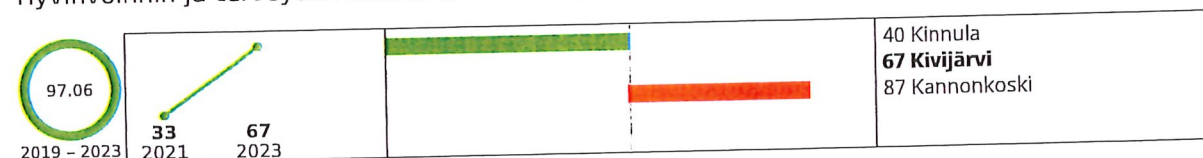
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttänyttä

Toimeentulotuki, euroa / asukas

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa - TEA, pistemäärä

2 Valtuustokauden 2021-2025 painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

ELINVOIMA LUO POHJAN HYVINVOINNILLE

Kunnan elinvoimaa kuvaa tiimalasimalli, jossa elinvoima syntyy kunnan kyvystä tuottaa rikastetta tiimalasinsa yläosaan. Uutta rikastetta syntyy myönteisen kierteen kolmioporanterällä, joka rakentuu demokratian eri rajapinnoista (edustuksellinen, henkilöstö- ja välitön eli asiakasdemokratia). Energia rikasteen louhintaan generoituu jatkuvaan parantamiseen motivoituneesta elinvoimatyöstä (kuntainfran kehittäminen, oppilaitosten osaamisen uusintaminen ja kehitysyhtiöiden yritystoiminnan dynaaminen kehittäminen). Tiimalasin alaosa tyhjentyy organisaation kyvyllä hylätä hyödyttömät käytänteet unohtaen samalla virheensä opittuaan ensin erheistään.

Luonnostaan rikkaan Kivijärven mahdollisuus on matkailussa ja luonnon antimissa maa- ja metsätaloudessa sekä niiden sivuelinkeinoissa. Kivijärvi on erityisesti vesistöttömältä Pohjanmaalta tulevien vapaa-ajanviettäjäiden suosima matkailupitäjä, jonka vahvuutena on kesäinen luonto aktiviteetteineen ja haasteena talvien palvelujen ja vetovoimatekijöiden kehittämisellä esim. ensilumenlatu ja laskettelumäen lumetusjärjestelmä. Paikkakunnan urheiluseuran panos yrittäjyyskasvatukseen on merkittävä, koska kilpailuissa saama palaute antaa nuorelle itseluottamusta ja uskoa omiin kykyihin, mutta opettaa myös kisoissa häviämään paremmilleen.

Kivijärven työllisen työvoiman määrä on 388 henkilöä, joista työttömiä työnhakijoita on vajaa 60 henkilöä. Työttömyysaste on vaihdellut viime vuosina 10–15 % välillä, vuodenaikojen ja kausityöllisyyden vaihteluiden mukana. Uhkana on huoltosuhteen heikentyminen ja muuttoliikkeen säilyminen negatiivisena. Demografisena uhkana on, että syntyvyys on vähäistä ja kuolleisuus on syntyvyyttä suurempaa sekä jonkin asteinen muuttotappio.

Kunnan vahvuutena on kuntalaisten tottumus tulla toimeen muun kulttuuristen kanssa jo nykyisten matkailuvirtojen ansiosta. Mahdollisuutena on laajakaistan käytettävyys niin sote-palveluissa kuin muillakin

toimialoilla. Heikkoutena ovat huonot kulkuyhteydet muina kuin koulutyöpäivinä. Kunta suorittaa hallinnassaan olevalla kalustolla koulu- ja ateriakuljetukset. Kunnan elinvoimaa on lisännyt merkittävästi Keskimaan investointi Kivijärven uuteen Saleen sekä nuorisoneuvoston aloitteesta rakennettu Kirsikkapuisto eri toiminnallisine teemoineen Satamatorin yhteyteen. Kivijärven noin 20 yhdistystä ovat saaneet käyttöönsä Kivijärvi-talon tilat, jossa yhdistykset tarjoavat kolmannen sektorin panoksensa paikkakunnan elinvoimaan. Niliatta-tolppamökki on lisännyt Kivijärven tunnettuutta, mitä hyödynnetään haettaessa investoria Peltokankaan matkailu-alueelle.

Yrittäjyyteen Kivijärven kunta on satsannut henkilöresurssilla sekä tiivistämällä yhteistyötä yrittäjäjärjestön kanssa. Lisäksi Kivijärven kunta tarjoaa paikallisille yrittäjille yritysrekisterin kunnan verkkosivuilla, jolloin sekä paikalliset että matkailijat löytävät paikalliset palvelut helpommin.

Suomenselän Lentokenttä Oy:n hallinto on selkeytynyt, mikä mahdollistaa aiempaa monipuolisemmin kentän toimintojen muovaamisen. Kunnan yritykset on julkaistu niiden suostumuksella yleisön käyttöön yritysrekisterissä. Hanketoiminta pohjoisen Keski-Suomen alueella on monipuolista ja -alaista.

VARHAISKASVATUS

Kunta on pyrkinyt huolehtimaan varhaiskasvatuksen johtamis- ja henkilöstöresurssin riittävydestä valtuustokaudella siinä onnistuen vaihtelevasti. Nykyiselle henkilöstölle on tarjottu mahdollisuutta kouluttautua, sillä kelpoisuusvaatimukset kohoavat v. 2030 jälkeen. Neljäs lastenhoitaja on palkattu päiväkotiin oppisopimuskoulutuksen jälkeen kesäkuusta 2025 alkaen. Päiväkodilla on käytössään lisätilaa (Kivijärvi-talon asunto) tarpeen mukaan. Perhepäivähoitoa on vielä tarjolla, joskin sitä saisi olla tarjolla enemmän. Ruokahuolto on ulkoistettu. Siivous tapahtuu ryhmäavustajan toimesta.

ESI- JA PERUSOPETUS

Valtuustokauden 2021-2024 tavoitteena oli oppilaiden tietotekniikan taitojen kehittäminen opetuksessa ja arjessa. Vaatimuksiin ja tavoitteisiin pääsemiseksi tarvitaan riittävä määrä tietoteknisiä laitteita ja niiden uusimista. Kunta on uusinnut/ostanut luokkien älytauluja ja yläluokkalaisten käyttöön on hankittu kannettavat leasingillä. Tavoitteena oli myös oppilaiden ja perheiden osallistaminen koulun toimintaan sekä koko kunnan henkilöstön ja luottamushenkilöstön yhteistyön parantaminen. Vanhempainiltoja on pidetty. Kaikille avoin juhla teemana kansakoulun aloitus Kivijärvellä pidettiin syyskuussa 2024. Hankerahoituksella on saatu vahvistettua sekä kerhotoimintaa että koulunuorisotyötä. Ohjaajapuolella on hyödynnetty oppisopimuskoulutusta. Opettajatilanne on melko hyvä. Rekrytoinnin haasteita on vuosittain.

KIRJASTOPALVELUT

Tavoitteena oli, että kirjasto tarjoaa mahdollisuuksia tilana (saavutettavuus, esteettömyys, avoin verkko, tekniikka, virikkeellinen ja viihtyisä miljöö), sisältöinä (monipuolinen aineisto, osaaminen ja asiantuntijuus, tiedottaminen) sekä julkisena palveluna (maksuttomuus, tasavertaisuus, yhteistyö, kansalaisuuden tuki). Omatoimikirjasto otettiin käyttöön 7/2022. Osallisuutta tukien kirjastoa ei ole pystytty käyttämään oheistoimintaan, mutta muita kunnan tiloja, kuten esimerkiksi Kivijärvi-taloa on tarjottu paitsi yksittäisiä juhlia myös kansalaistoimintaa (yhdistysten kokoukset, sosiaalinen ym. harrastustoiminta) varten maksuttomasti.

KULTTUURIPALVELUT

Kulttuuritoimintoja on järjestetty määrärahojen ym. resurssien puitteissa. Järjestöjä ja työryhmiä on tuettu kulttuuritapahtuman järjestämisessä 100 e/vuosi (edellytykset: kaikille avoin kulttuuritapahtuma, josta julkisesti tiedotettu).

Kulttuuriasiat on pyritty käsittelemään THL:n TEAvisari huomioon ottaen. Sitoutumisen toteuttamisessa on parantamisen varaa eli valtuustokauden aikana lautakunnassa ja johtoryhmässä tulisi käsitellä laki kuntien kulttuuritoiminnasta sekä viimeisimmät julkaisut peruspalvelujen saatavuuden arvioinnista, suositus taiteen ja kulttuurin saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi sekä TEAvisarin kulttuuritiedonkeruun tulokset. Hyvinvointia ja terveyttä edistävää kulttuuritoimintaa tulisi käsitellä myös poikkihallinnollisesti (moottorisahatapahtuma, Kukkomarkkinat) että seutu- ja maakunnallisesti. Kuntastrategiaan ja hyvinvointikertomukseen on sisällytetty kulttuuripalvelut ja -toiminta. Kulttuurihyvinvointisuunnitelma on vielä toteuttamatta. Talousarviossa on määritelty yleistasolla tavoitteet ja resurssit lasten ja nuorten, työikäisten, ikääntyneiden ja erityisryhmien kulttuuritoiminnalle. Kulttuuritoimen seuranta ja arviointia tehdään valtuustokaudella jossain määrin toimintakertomuksissa eli valtuustokauden aikana pyritään arvioimaan kulttuuripalveluiden saavutettavuutta sekä seurataan, raportoidaan virallisesti ja arvioidaan kulttuuritoimintaa

(mahdollisesti käsitellään myös kunnan johtoryhmässä ja sivistyslautakunnassa), kulttuuripalveluihin osallistuneiden määrää, kuntalaisten tyytyväisyyttä ja taiteen perusopetukseen osallistuvien suhteellista osuutta alle 18-vuotiaista. Eri ikäryhmien huomioimisessa kulttuuritarjonnassa on parantamisen varaa (esim. lasten harrastuspassi, yläkoululaisten kulttuurikortti, kulttuurivierailut yli 65-vuotiaille ja sos-terveysyksiköihin), samoin osallisuudessa eli voisi pohtia yhteistyötä ja esim. kulttuurifoorumin tarpeellisuutta, asiakaskyselyjä, kuntalaisraatia, verkko-osallistumista, kulttuurisuunnittelua). Myös viestintää tehtiin vaihtelevasti kulttuuripalveluiden tarjonnasta ja tarjoajista sekä taiteen ja kulttuurin vaikutuksista hyvinvointiin ja terveyteen. Näitä edellä mainittuja asioita tulee vahvistaa jatkossa.

VAPAA-AIKAPALVELUT (NUORISO JA LIIKUNTA)

Vapaa-aikapalveluita toteutettiin paljon yhteistyössä hyvinvointialueen, eri järjestöjen ja yhdistysten kanssa sekä nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston kanssa, jolloin kuntalaisten toiveet tulivat myös huomioituksi tekemisessä. Yhteistyö tarkoittaa kumppanista riippuen toiminnan tukemista ja suunnittelua, osaamisen yhdistämistä, sekä joissakin tapauksissa kustannusten jakamista. Nuorisovaltuustoa kannustetaan aktiiviseen toimintaan sekä nuorten kuulemiseen. Yhteisiin toimintoihin osallistumattomien ikäihmisten liikuntaharrastusta pyritään lisäämään muun muassa vertaisohjaajien ja ystävätoiminnan avulla aikaisemmin toteutettujen KKI-hankkeiden malleja hyödyntäen. Tavoitteena on, että lapset liikkuisivat OKM:n ja aikuiset, sekä ikäihmiset UKK-instituutin terveysliikuntapiirakoiden suositusten mukaisella tavalla. Liikuntapaikkoja kunnostetaan tarpeen mukaan. Viimeksi toiselle kuntosalille on hankittu juoksumatto ja molempiin kuntosaleihin uudenaikainen äänentoisto. Kuntotuvalla on uusittu keittiökalusteita sekä suihku- ja saunatiloja, kuntoradalle ajettu purua, urheilukentän pituus- ja keihäänheittopaikkojen vauhdinottopaikat uusittu, ampumastadionille rakennettiin suojavalli. Valtuustokauden aikana valmistui minigolf-alue koulun kupeeseen sekä kuntoportaat.

TEKNISET PALVELUT

Kivijärven kunta on perustanut sisäilmatyöryhmän viimeksi Tainionmäen koulun peruskorjausta varten. Sisäilmaryhmää pidetään yllä ja päivitetään tarpeen mukaan. Näin ollen pystytään reagoimaan nopeasti muuttuviin ja yllättäviin tilanteisiin. Asuntojen terveydellisten olosuhteiden tarkastuksia tehdään pääsääntöisesti asukkaan pyynnöstä, jos hänellä on perusteltu syy epäillä asunnosta aiheutuvan terveyshaittaa. Vuosittain tehdään noin kaksi asunnontarkastusta. Lisäksi kunnan ja kunnan omistamien taloyhtiöiden osalta tehdään aika-ajoin katselmukset vikojen ja virheiden kartoittamiseksi. Kunnan osoitteisto tulee saattaa ajantasaiseksi palvelujen saatavuuden turvaamiseksi. Kivijärven kunnan kaavoitushankkeissa huomioidaan kestävä kehitys mm. matalahiiliseen yhteiskuntaan siirtymisen, hiilipäästöjen vähentämisen, luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemin suojelun sekä eriarvoisuutta vähentävämällä. Mitoitusperusteet RYK:n osalta on hyväksytty valtuustossa. Vapaa-ajan asemakaavan laadinnassa huomioitiin ekologinen rakentaminen.

SUUNNITELMAN TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

1. Asiakslähtöisyys

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutunut
Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja lisätään ja käyttöä monipuolistetaan	Nuorisotalon käytön päivittäminen	Nuorisotila, vapaa-aikatoimi ja koulunuorisotyöntekijä	Kysyntä ja tarve	nuorisotaloa uudistettiin/toteutunut
Hyvinvointipalvelujen tarjonta vastaa kysyntää	Nuorten palvelut vastaa kysyntää	Koulunuorisotyöntekijä, vapaa-aikatoimi	Kouluterveyskysely	nuorilta on kysytty mutta vastauksia ei saa
	Kysyntää vastaavat liikuntapalvelut	Vapaa-aikatoimi	Asiakaspalaute	asiakaspalautteisiin on vastattu/toteutunut
Tiedon välittäminen	Vapaa-aikatoimen fb, nuorille instagram	Vapaa-aikatoimi	Asiakaspalaute	toteutunut
	Johtamisjärjestelmä tukee laadunhallintaa	Osastot	Asiakaspalaute	Arvona hyväksytty kauttaaltaan.

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutunut
Asiakasvalitus- ja toiveiden toteuttaminen	Johtamisresurssin riittävyys	Varhaiskasvatuksen johtaja/opettaja	Täyttää varhaiskasvatuslain kriteerit	

2. Kuntalaisten mahdollisuudet vaikuttaa

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutunut
Osallistuminen oman hyvinvoinnin kehittämistyöhön	Nuorisovaltuuston rooli nuorten asioiden ajamisessa	Nuorisovaltuusto	Kokousten määrä, aloitteet	ei aloitteita mutta aktiivinen ja aktiivisuuteen kannustava toiminta
Aloite- ja palautekanavat	Lasten kyselytunti	Päätäjien tapaamiset	Tapaamiskertojen määrä	ei toteutunut, aikatauluhaasteet
	Palautekanavat	Tietoverkon kautta palautteen anto	Saadut palautteet	Saatu palautetta kunta@kivijarvi.fi ja siihen on reagoitu

3. Ennaltaehkäisevät palvelut

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutunut
Virikkeellinen elämä	Tapahtumat ja yhdistystoiminta	Kunta, yhdistykset	Toteutuneet tapahtumat, aktiviteetit	tapahtumia useita, säilytetty vanhat ja lisätty uusia tarpeen mukaan
Auttaminen elämän ongelmatilanteissa	Etsivä nuorisotyöntekijä	Vapaa-aikatoimi, ostopalvelut	Kontaktit, asiakkuuksien kesto	toteutunut
Terveysliikunta	Liikuntapaikkojen ylläpito	Talousarvio	Arvio liikkumisaktiivisuudesta	liikuntavuorot, kampanjat säilyneet
	Aikuisille Ukk-kävelytesti liikuntaohjeineen	Vapaa-aikatoimi	Osallistujamäärät	tarjottu mutta vain muutama osallistui
Ruokailu	Hyvä ja terveellinen ruoka	Talousarvio	Palaute	Ruoka on terveellistä
Asuminen kotona	Kartoitetaan asumisolot kotona asumisen mahdollistamiseksi	Hanke, jossa on mukana Saarikka ja kunnat	Kuntakohtaiset kyselyt hankkeen osana	kysely tehty, Asumisen uudet tuulet-hanke
Esteettömyys	Toimenpiteet, joita on tullut esille esteettömyyskävelyssä	Talousarvio	Palaute	Toimenpiteet on tehty kuten Impulssin hissi ja kunnanviraston kynnys/ovenaukaisu

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutunut
Riittävä tuki lapsille ja nuorille mielenterveyteen liittyvissä asioissa	Varhaiskasvatuksessa ja koulussa kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota lasten ja nuorten mielen asioihin. Koululla on käytettävissä ICP koulutuksen käyneen henkilön resursseja yli 13 vuotiaiden masennuksen tunnistamiseen.	Koulunuorisotyöntekijä Koulun oppilashuolto	Kouluhuvinvoinnin muutos Kouluterveyskyselyssä entistä useampi kokee terveytensä hyväksi	koulunuorisotyöntekijä ollut
Työttömien terveystarkastusten kehittäminen	Kaikki työttömät ohjataan terveystarkastukseen.	Saarikan terveydenhoitaja	Terveystarkastuksiin osallistuneiden määrä työttömistä.	TE24 tehostaa toimintoa
Kuntainfran kunnossapitäminen	Katujen ja verkostojen ylläpito	Talousarvio	Verkostovahinkojen välttäminen	Vesijohtoverkosto on korjattu
Työttömyys	Elinvoiman kehittäminen	Kehittämisyhtiö ja osastot	Työttömyyden kehitys	Elinvoima-asiamiehen rekrytointi

4. Kuntalaisten vastuu omasta hyvinvoinnista

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteutunut
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Järjestöjen resursointi	Kivijärvi-talo Tori Kirsikkapuisto	Tilaisuuksien määrä Tapaamisten määrä	Infra on jatkuvasti käytettävissä.
Kuntalaisten aktiivisuus	Liikunta-aktiivisuus	Liikuntapaikat	Käyttöaste	säilynyt samana

5. Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuus palvelutuotannossa

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Arviointi	Arviointimittarit	Toteutunut
Sektorien välinen yhteistyö	Yhdistysten ja kunnan välinen yhteydenpito Yhteyshenkilönä vapaa-aikaohjaaja	Osastot	Kehitysehdotukset	kerran vuodessa yhteinen tapaaminen, josta kehitetty uusia tapahtumia
Yrittäjyys	Seudullinen yhteistyö	Seutujohtoryhmä	Seutustrategia	Kuntaan tullut uusia yrittäjiä.

3 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö

[Hyvinvointialueen hyvinvointikertomus 2023-2025](#)

[Hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelma 2024-2025](#)

[Hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2024-2025](#)

[Suunnitelma ikääntyvän väestön tukemiseksi 2024-2025](#)

[Mielenterveys- ja päihdetyön suunnitelma 2023-2025](#)

4 Keskeiset opit valtuustokaudelta

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2025 - 2029

5 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kuntastrategia vuosille 2025-2029 on laadittu kuntastrategiatyöryhmän toimesta ja se on käsitelty kunnanhallituksessa 2.6.2025 § 94 ja kunnanvaltuustossa 12.6.2025 § 39.

6 Hyvinvoinnin edistämisen erillishjelmat ja -suunnitelmat

Kunnan omat

Edellinen laaja hyvinvointisuunnitelma ja -kertomus

Kunnan kotouttamisohjelma (hyv. 11/2024)

Tehostetun nuorisotyön suunnitelma (viiden kunnan yhteinen)

Kunnan ilmastosuunnitelma 2025-2035

7 Hyvinvointisuunnitelma 2025-2029

SUUNNITELMAN PAINOPISTEET JA TAVOITTEET

Painopisteissä ja tavoitteissa otetaan huomioon hyvinvointialueen nimeämät painopisteet ja tavoitteet, joita tullaan tarkistelemaan uusina painopisteinä sekä aiempiin painopisteisiin sisällyttäen. Uudet painopisteet, joita käytetään myös hyvinvointialueen perhekeskustoimintamallissa (lapset, nuoret, perheet) ja seniorikeskustoimintamallissa (ikäntyneet) ovat:

- **mielen hyvinvointi (yksinäisyys)**
- **arjen turvallisuus (digitaalisuus ja tietoliikenneyhteydet) ja**
- **liikunnallinen elämäntapa (liikunta ja ravitsemus - elämäntavat)**

1. Asiakslähtöisyys

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja lisätään ja käyttöä monipuolistetaan	Kivijärvi-talo	Nuorisotila, vapaa-aikatoimi ja koulunuorisotyöntekijä	Kysyntä ja tarve
Hyvinvointipalvelujen tarjonta vastaa kysyntää	Nuorten palvelut vastaa kysyntää	Koulunuorisotyöntekijä, vapaa-aikatoimi	Kouluterveyskysely
	Kysyntää vastaavat liikuntapalvelut	Vapaa-aikatoimi	Asiakaspalaute
	Ikäihmiselle suunnatut palvelut	Osastot	
Tiedon välittäminen	Vapaa-aikatoimen facebook-sivut Nuorille instagram Kunnan facebook-sivut Kunnan kotisivut	Vapaa-aikatoimi Osastot	Asiakaspalaute

2. Kuntalaisten mahdollisuudet vaikuttaa

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Osallistuminen oman hyvinvoinnin kehittämistyöhön	Nuorisovaltuuston rooli nuorten asioiden ajamisessa	Nuorisovaltuusto	Toimintatavat
Aloite- ja palautekanavat	Kyselytunti lapsille/nuorille	Päätäjien tapaamiset	Tapaamiskertojen määrä
	Palautekanavat	Tietoverkon kautta palautteen anto	Saadut palautteet
	Kyselyt	Osastot	Tapahtumien määrä

3. Ennaltaehkäisevät palvelut

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Virikkeellinen elämä	Tapahtumat ja yhdistystoiminta	Kunta, yhdistykset	Toteutuneet tapahtumat, aktiviteetit
Auttaminen elämän ongelmatilanteissa	Etsivä nuorisotyöntekijä, koulunuorisotyöntekijä	Vapaa-aikatoimi, ostopalvelut	Kontaktit, asiakkuuksien kesto
Terveysliikunta	Liikuntapaikkojen ylläpito	Talousarvio	Arvio liikkumisaktiivisuudesta
	Liikuntatempaukset	Talousarvio	Tapahtumien/osallistujien määrä
	Ohjaustoiminta	Vapaa-aikatoimi, kansalaisopisto	Osallistujamäärät
Ruokailu	Hyvä ja terveellinen ruoka	Talousarvio	Palaute Ravintosuositukset
Asuminen kotona Asumisen uudet tuulet (muutt.) Toimintakyvyn ylläpitäminen	Kartoitetaan asumisolot kotona asumisen mahdollistamiseksi Tunnistus ja edistäminen	Kunta, hyvinvointialue, hankkeet Hva	Kuntakohtaiset kyselyt Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot
Esteettömyys / saavutettavuus	Osastot	Talousarvio	Palaute
Riittävä tuki lapsille ja nuorille mielenterveyteen liittyvissä asioissa	Varhaiskasvatuksessa ja koulussa kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota lasten ja nuorten mielen asioihin. ICP-koulutuksen saaneiden lisääntyminen / kouluttaminen	Koulunuorisotyöntekijä Koulun oppilashuolto Hyvinvointialueen työntekijät	Kouluhuvinvoinnin muutos Kouluterveyskyselyn ym. kyselyn vastaukset
Työttömien terveystarkastusten kehittäminen / jatkuminen	Kaikki työttömät ohjataan terveystarkastukseen.	Hyvinvointialue	Terveystarkastuksiin osallistuneiden määrä työttömistä.
Kuntainfran kunnossapitäminen	Katujen ja verkostojen ylläpito	Talousarvio	Verkostovahinkojen välttäminen
Työttömyys	Elinvoiman ja työllisyyden kehityksen yhteensovittaminen Elinvoima-asiamies	Elinvoima-asiamies, TE24	Työttömyyden kehitys, yhteistyön määrä
Väkivallan uhkan tunnistaminen ja tuki	Edistetään turvallisuutta lisääviä toimia	Hva	fyysistä ja henkistä väkivaltaa kokeneiden osuus

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
------------	----------------------------	-----------	-------------------

Päihteetön elämä	Tieto ja tuki	Hva, kunta	päihteiden käyttävien osuus
------------------	---------------	------------	-----------------------------

4. Kuntalaisten vastuu omasta hyvinvoinnista

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Yhteisöllisyys ja osallisuus Yksinäisyyden vähentäminen ja osallisuuden kasvaminen	Järjestöjen resursointi apua ja tukea, hva	Kivijärvi-talo Tori Kirsikkapuisto hva	Tilaisuuksien määrä Tapaamisten määrä Kehittäminen yksinäiseksi tuntevien osuus ja osallisuuden kokemus
Kuntalaisten aktiivisuus ja toimintakyky	Liikunta-aktiivisuus, toimintakyky	Liikuntapaikat, arkiympäristö, hva	Käyttöpaikat, MOVE-mittaus, niiden osuus, jotka uskovat etteivät jaksaa työskennellä eläkeikään saakka
	Osallistuminen kulttuuri- ja yhdistystoimintaan	Kirjasto, yhdistystoiminta	Tilastot, toiminnan aktiivisuus
Koetun terveydentilan parantaminen	hva	hva	terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus
Syrjäytymisen ehkäisy	Osallistaminen, kunta	Kunnan kaikki toiminnot ja hva	18-24-vuotiaat työssä, opiskelussa ja varusmiespalveluksessa olevat

5. Julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuus palvelutuotannossa

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Sektorien välinen yhteistyö	Yhdistysten ja kunnan välinen yhteydenpito Yhteyshenkilöinä elinvoima-asiamies, vapaa-aikaohjaaja ja/tai sivistysjohtaja	Osastot	Kehitysehdotukset
Yrittäjyys ja yhteistyö	Seudullinen yhteistyö	Kuntatiimi	Seutustrategia / toiminta
Työllisyyden parantaminen	Kunnan ja työllisyysalueen yhteistyö	Kunta ja työllisyysalue	Työttömien määrä

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

8 Suunnitelman laatijat

- kunnanjohtaja (pj.)
- tekninen johtaja
- sivistysjohtaja
- elinvoima-asiamies
- vapaa-aikaohjaaja

Osallistumisprosentti on ollut vaihteleva.

9 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

Pyydetty lausunnot nuorisovaltuustolta, vammais- ja vanhusneuvostolta.

Käsitelty kunnanhallituksessa _____.____ 2025.

Käsitelty kunnanvaltuudessa _____.____ 2025.